

Emblemen en vlaggen

De Vlaggen

Europascouting is een vereniging met een opvoedingsproject. In een internationaal broederschap onder jongeren, zoals scouting, vormt de vlaggenceremonie een uitdrukking van vrede en verbondenheid rondom een gemeenschappelijk ideaal.

Samenstelling en betekenis van de vlaggenrij

De ceremonie rondom de bevestiging is een uiting van verbondenheid van alle deelnemers, trouw aan de belofte en aan de beginselen van Europascouting: dienst aan God, dienst aan het vaderland, dienst aan Europa. Elk van deze drie worden uitgedrukt door de verschillende vlaggen: de Bezant, de nationale driekleur en de Europese vlag. In België mag men eveneens de vlag van het gewest hijsen. De nationale en Europese vlag worden nooit hoger gehesen dan de Bezant.

De specifieke plaats van de verschillende vlaggen in de vlaggenrij verwijst naar hun respectievelijke betekenis en naar hun onderlinge band.

De 1ste plaats in het protocol komt toe aan de vlag van het land waar men zich bevindt (in het buitenland is dit dus de vlag van het bezochte land). De vlag van het gewest bevindt zich naast de nationale. Als uiting van federale loyaliteit wordt de regionale vlag steeds samen met de nationale vlag gehesen, ook op de feestdag van de gemeenschap of het gewest.

De Europese vlag met de symbolische 12 sterren vertegenwoordigt niet alleen de Staten maar ook de natuurlijke gemeenschappen van ons continent. Deze vlag bevindt zich aan het uiteinde van de vlaggenrij, als een sluitstuk, om eraan te herinneren dat Europa de verschillende partijen moet verenigen in dezelfde broederlijke kring tijdens de bijeenkomst die aan de gang is.

De Bezant is steeds de centrale plaats voorbehouden omdat hij verwijst naar de geestelijke kern van elk leven, het noodzakelijke fundament van elke mensengemeenschap en het ultieme doel van scouting zoals Baden-Powell het definieerde op de wereldjamboree van Vogelenzang in 1937: "Gods Rijk van vrede".

Deze bedenkingen moeten van tijd tot tijd in herinnering worden gebracht. Dit kan gebeuren in een korte toespraak (hoogstens een minuut of twee) door de leid(st)er aan het slot van de vlaggenceremonie. Een artikel uit het Charter van Europascouting kan eveneens voorgelezen en kort besproken worden (artikels 1,2,3,7 of 8). Het is ook wenselijk om af en toe de herkomst van de verschillende vlaggen te schetsen, in het bijzonder die van de eigen nationale vlag. Het is eveneens goed om in de loop van een kamp de oorsprong en de betekenis van de Bezant uit te leggen. Zijn aanwezigheid betekent dat het kampterrein "Heilige Grond" is waar de Heer kampeert met Zijn kinderen. Voor onze voorvaders uit de middeleeuwen was deze vlag het symbool van de absolute Waarheid. Voor de kruisvaarders in Palestina of in heel het Europa van de kruisvaarten bestond de gewoonte dat wanneer de Bezant aan het hoofd van de troepen verscheen, alle prinselijke, koninklijke en nationale bannieren werden neergehaald voor dit embleem van de strijd voor Christus, het hoogste doel van elke christelijke soldaat.

Op kamp blijft de Bezant dag en nacht gehesen om te wijzen op de voortdurende tegenwoordigheid van de Heer.

Bijzonder geval van de welpentak

Om praktische redenen kan men aan de welpenhordes niet vragen de nodige constructies te maken voor de vlaggenrij. Indien het niet anders kan, is het zelfs toegelaten een mooie boom te gebruiken voor de vlaggenmast. Indien evenwel de leiding of een ploeg voorttrekkers het optrekken van de

masten op zich kan nemen, mag de vlaggenrij gebruikt worden. Men houdt zich dan aan de algemene regels van de volgorde van de vlaggen (zie p...).

Om de geestelijke en burgerlijke vorming voldoende gevarieerd te houden, zullen de hordeleiders en -leidsters die vlag van de vlaggenrij hijsen die het best overeenstemt met het feest van de dag of de te vieren verjaardag.

Zo is het verplicht op zondag de Bezant te hijsen om de dag van de Heer te vieren. Ze wappert eveneens op de kampen en rally's van de welpentak ter gelegenheid van de Kerkelijke feesten (Witte Donderdag, Ons-Heer-Hemelvaart, enz.), voor de verjaardag van grote heiligen van de Christelijke kalender en om de missionarissen, ridders en de christelijke prinses te herdenken waarvan de viering aansluit bij het thema van de dag. Het is eveneens verplicht de vlag van het land te hijsen op de nationale feestdag en om de gedachtenis van de soldaten, helden en grote mannen en vrouwen te eren. De Europese vlag moet gehesen worden om een verbroedering te bekrachtigen of om welpen uit een ander land te verwelkomen. Ze zal eveneens verplicht wapperen op alle welpenkampen van de FSE op de 11de juli, feest van Sint-Benedictus, patroon van Europa.

Tenslotte dienen de welpen pas te komen wanneer Akela, die reeds bij de mast staat met de hele leiding, hen roept. Ze treden niet aan in een rechthoek, maar in een halve cirkel. Verder verloopt de eigenlijke vlaggenceremonie zoals bij de troep.

Volgorde van de vlaggen

De vlag-Bezant (wit en zwart horizontaal) wappert eenzaam op een scoutslokaal, een school die als lokaal dienstdoet, op een chalet in de bergen gebruikt als berghut, op de gebouwen van een provinciaal kwartier of van een hoofdkwartier en in de sector toebedeeld aan de FSE op een kamp dat openstaat voor andere bewegingen.

De leiding beslist of het tijdens een kamp of op verplaatsing volstaat enkel de Bezant te hijsen dan wel alle vlaggen, en dit in functie van het aantal deelnemers, de middelen en de duur van het verblijf.

Gezien vanop de verzamelplaats zijn de vlaggen als volgt van links naar rechts geordend: de nationale, de regionale (facultatief), de Bezant en de Europese. De vlaggen worden samen gehesen tijdens de vlaggenceremonie. Ze kunnen wapperen aan verschillende masten of aan een enkele mast op de horizontale ra, voorzien van de nodige vallen en voldoende uit elkaar.

Een eenheid die in het buitenland kampeert kan in dezelfde omstandigheden de Bezant of de volledige vlaggenrij hijsen. In het laatste geval voegt met aan het hoofd van de vlaggenrij de vlag van het bezochte land toe.

Indien meerdere landen deelnemen aan de ontmoeting (bijvoorbeeld een federaal kamp) zijn hun respectievelijke vlaggen gerangschikt tussen de vlag van het gastland en de Europese vlag in alfabetische volgorde van de vertegenwoordigde landen (om elk misverstand te vermijden, gebruikt men hiertoe de internationale landcodes voor de auto's). De regionale vlag komt steeds onmiddellijk na de Belgische vlag.

De Bezant moet in het geval van een oneven aantal vlaggen steeds centraal geplaatst worden. Indien er een even aantal is, komt de Bezant onmiddellijk na de centrale plaats.

De vlaggenceremonie is gelijk voor de Bezant alleen en voor de vlaggenrij. De bedienaars moeten in perfect uniform zijn. De witte handschoenen worden niet gebruikt in België.

De vlaggen gezien vanop de formatie

Voorbereiding van de ceremonie

De bedienaars (één per vlag), ieder met een hulpje, begeven zich een kwartier voor het voorziene uur naar de leiding om de emblemen te ontvangen. Zij kijken de vallen van de masten na en maken de vlaggen in de juiste zin vast. De jongens ontbloten het hoofd voor de ceremonie.

De bedienaars dragen geen witte handschoenen.

Ophalen van de vlaggen

Na het "SCOUTS ALTIJD PARAAT" zet de leiding enkele passen vooruit tot in het midden van de formatie en keert zich naar de masten. De leider roept: "KLAAR VOOR DE VLAGGEN?". De bedienaars antwoorden : "KLAAR!".

Na een ogenblik stilte roept de leider: "HEIS DE VLAG!".

Op dat moment groeten de scouts/gidsen tegelijk, en volgen met de ogen het hijsen van de vlaggen. Tijdens het ophalen kan men een lied aanheffen.

Wanneer de vlaggen in de top zijn, lanceert de leider: "VOOR ZIJN RIJK". De scouts/gidsen antwoorden in koor: "GOD BEWARE ONS" en daarop volgt: "VOOR HET LAND" en de jongeren antwoorden: "VOOR DE KONING".

Het Onze Vader wordt langzaam gebeden voor de eenheid onder de christenen. De scouts ontbloten het hoofd tijdens het gebed, daarna bedekken ze opnieuw het hoofd. Ook hierna kan een lied worden aangeheven. De bedienaars blijven "ALTIJD PARAAT" aan de voet van de mast tijdens het gebed en het lied. Ze maken de vallen vast en bedekken het hoofd pas na het lied. Daarna keren ze allen samen terug naar hun plaats.

De leider gaat over tot de ontbinding van de formatie door "BREEK DE KRING" te roepen. De jongeren groeten en trekken zich snel terug in patrouille.

Voor de welpen

De vlaggen worden gehesen door drie welpen: twee houden de vallen vast, de derde houdt de gevouwen vlag in de handen. Hij/zij volgt de vlag en laat de vlag los wanneer ze voldoende hoog is.

Strijken van de vlaggen

's Avonds, bij zonsondergang, strijkt de patrouille van dienst de vlaggen, behalve de Bezant. De bevelen zijn dezelfde als voor het hijsen. De eenheid is niet verzameld aan de mast.

Een scout van dienst geeft een hoorn- of fluitsignaal wanneer de vlaggen beginnen te strijken. Elke kampeerder zet zich in "Altijd paraat" waar hij zich ook bevindt, wat hij ook aan het doen is, hij draait zich in de richting van de mast en groet, als hij zijn belofte reeds heeft gedaan. Hij blijft zo staan tot het einde van het strijken van de vlaggen aangegeven door een tweede hoorn- of fluitsignaal. De patrouille van dienst zegt een gebed en draagt vervolgens de vlaggen naar de kampleiding.

Voor de marinescouts

De nationale vlag

Aan boord wordt de nationale vlag steeds achteraan gehesen. Op de ankerplaats of bij roeiboten, alsook met Marconi-zeilen, wordt hij op de achterstevan gehesen aan een vlaggenmast (kleine mast). Op boten opgetuigd met aurische zeilen wordt hij ter zee op de gaffel van de ra gehesen. Men moet nooit iets boven een nationale vlag noch iets op dezelfde val hijsen. Hij moet steeds proper zijn en groter dan de andere vlaggen die aan boord gehesen worden.

De merken en de richtvanden

De scoutsrichtvaan

Dit is een driehoekige vlag met als afmetingen 0.40 m x 1.20 m die gehesen moet worden op elke boot bemand door marinescouts van de FSE. Deze wimpel wordt door Carrick geleverd. Het is ook mogelijk deze vaan zelf te maken.

Andere merken

Aan de andere beschikbare vallen kan men andere merken hijsen, bijvoorbeeld de vaan van de bemanning die de boot uitrust met zijn eigen kleuren. Deze heeft dezelfde afmetingen als de vaan van de vereniging.

De vendel-Bezant

Dit is het enige toegelaten vaandel in de federatie.

Het vaandel is vierkantig met een zijde van 90 cm, met een zwart-witte achtergrond, verticaal gescheiden (wit aan de binnenkant), waarop een achtpuntig rood kruis prijkt met in het centrum een goudkleurige lelie. Het vaandel is vastgemaakt met 7 bandjes aan een vlaggenstok van 2.10 m. Elk opschrift op het vendel is uitdrukkelijk verboden.

Tijdens grote formaties, ceremonies, bedevaarten of optochten komen de eenheden met hun Bezant. Hij is niet enkel het embleem van de Internationale Unie van Europascouts en –gidsen. Hij is tevens het symbool van ons persoonlijk engagement om Christus te volgen.

De vendel-Bezant wordt aan een eenheid overhandigd en gezegend op de dag van de erkenning. Hij blijft eigendom van de Vereniging en in het geval de eenheid ophoudt te bestaan, moet hij worden teruggezonden naar het commissariaat-generaal.

Enkel de troepen, compagnies, stammen en vuren hebben de vendel-Bezant; de hordes hebben de hordestaf.

Het dragen van het vendel

De Bezant wordt gedragen door een assistent of, bij ontstentenis, door een PL. De witte handschoenen worden in België niet gedragen.

Bij het stappen: het vendel wordt op kop van de eenheid gedragen. In het geval meerdere eenheden deelnemen aan een optocht kunnen (zonder verplichting) alle vendel-Bezanten samen op kop gedragen worden.

In een kerk: in het koor, links of rechts van het altaar, in functie van de schikking. Als meerdere eenheden verzameld zijn, worden de Bezanten gegroepeerd achter of aan weerszijden van het altaar.

In een formatie, juist aan de rechterzijde van de leider die de formatie leidt.

In de houding "Altijd Paraat", wordt het vendel verticaal aan de rechterzijde van het lichaam gehouden, de gestrekte rechterarm houdt de vlaggenstok onderaan vast, de linkerarm wordt horizontaal geplooid en duwt de vlaggenstok tegen de binnenkant van de rechterschouder van de drager.

In rust steunt de vlaggenstok op de grond, de ondertip tegen de rechtervoet van de drager, de rechterarm wordt schuin naar rechts gestrekt, de hand, met de duim vanboven, houdt de vlaggenstok net onder de vlag die zo openvalt. De linkerhand rust op de linkerzijde van de riem (vooraan); de benen gespreid (30 cm), hoofd recht. Een absolute stilte wordt nauwgezet in acht genomen.

Bij het stappen wordt het vendel naar achteren gedragen, rustend op de rechterschouder, de vlag opengeplooid; de rechterarm rust op het onderste deel van de vlaggenstok die een hoek maakt van 30° met de horizontale.

Om **een haag te vormen** aan de uitgang van een kerk of bij het voorbijgaan van een lijkstoet, of tijdens **het refrein van het Beloftelied**, of tijdens het zingen van hymnes zoals de nationale liederen of het « Christus Vincit » wordt de Bezant gedragen in « salut brandi », dit wil zeggen omhoog en vooruit, gekanteld in de verlenging van de gestrekte rechterarm die op 45° gehouden wordt. De linkervuist houdt het onderste deel van de vlaggenstok en bevindt zich ter hoogte van de kin van de drager.

Tijdens de H.Mis wordt het vendel in rustpositie gehouden, de drager draait het hoofd niet, blijft onbeweeglijk en stil. **Tijdens het knielen na de Opheffing van het Allerheiligste** sluit de drager de benen en buigt de Bezant horizontaal in de richting van de celebrant; de rechtervuist grijpt de vlaggenstok aan de basis van de stof die zo openplooit.

Opmerking: wisselen van drager gebeurt discreet en met waardigheid - allen tegelijk als er meerdere vendels zijn - en wanneer het nodig is. De meest geschikte ogenblikken zijn het einde van de preek en

tijdens de communie van de gelovigen. Na het groeten van de Bezant neemt de nieuwe drager de plaats in van de vorige. Deze groet op zijn beurt de Bezant en keert naar zijn plaats terug.

Tijdens een optocht, in de stoet bij het binnenkomen of buitengaan van de kerk, wordt de Bezant op de riem gedragen, 45° gekanteld, dit wil zeggen het onderste deel van de vlaggenstok gehouden met de linkerhand, net boven de gesp van de riem, de rechterarm is gestrekt en houdt de vlaggenstok een beetje onder de basis van de stof vast, de handpalm naar binnen gedraaid, de duim naar beneden. Bij het voorbijkomen voor een officiële tribune of voor de rij autoriteiten wordt het vendel lichtjes gekanteld (tot 30°).

Om te groeten, groet de drager niet met zijn rechterhand. De vlaggenstok wordt verticaal gehouden met de rechterhand. De rechterarm gestrekt langs het lichaam, de basis van de vlaggenstok tegen de rechtervoet. De linkerhand, die de scoutsgroet brengt, raakt stevig de Bezant, de handpalm naar de grond gericht, de voorarm horizontaal. De tegenoverstaande brengt enkel de scoutsgroet met de rechterhand, de linkerarm langs het lichaam.

In een formatie volgt de drager de bevelen op van de leider: rusthouding of steeds paraat. Tijdens de belofte buigt de Bezant tussen de leider en de aspirant op dezelfde manier als bij de Opheffing tijdens de H.Mis.